Міністерство освіти і науки України

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут архітектури, будівництва та енергетики

Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

архітектури, будівництва та

енергетики

_____Мазур М. П.

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЗАГАЛЬНА ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень Перший (бакалаврський) рівень

(назва освітнього рівня)

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 191 Архітектура та містобудування

(код і назва спеціальності)

Спеціалізація _____

(назва спеціалізації за наявності)

Статус дисципліни обов'язкова

обов'язкова/вибіркова

Мова викладання українська

2024 р.

Розробник:

доктор іст. наук, професор
кафедри суспільних наук
oleh.maliarchuk@nung.edu.ua

Олег МАЛЯРЧУК

Схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 року

В. о. завідувача кафедри архітектури та містобудування _____ Ярослав ВАСИЛИШИН

Гарант ОП«Архітектура та містобудування» _____ Олексій ЯЩЕНКО

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета і завдання дисципліни	Навчальна дисципліна покликана допомагати сформувати адекватне бачення змісту своєї професії, в рамках якої тісно взаємопов'язані функціональні, мистецькі та інженерно-технічні фактори архітектурної практики та теорії на різних етапах історичного розвитку. Творче засвоєння всієї світової архітектурної спадщини є однією з важливих передумов розуміння сучасних проблем в архітектурній професії. Метою вивчення дисципліни є формування: - цілісного уявлення про творчий зміст професії архітектора, методи і цілі його роботи в різних соціально-історичних обставинах, протягом різних історичних епох; - розвиненого художнього смаку, почуття прекрасного, здатності до самостійного композиційного мислення та індивідуального бачення архітектурного твору на основі розуміння його структури та художньо-образної, семантичної побудови на базі вивчення архітектурно-будівельних надбань на тлі загального перебігу історичних подій, еволюції громадського суспільства та державності. Основними завданнями є засвоєння всього комплексу найвизначніших, вирішальних явищ у світовій та вітчизняній архітектурі та містобудуванні. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Загальна історія архітектури та містобудування» студент повинен **знати:** - основні етапи формування світової та вітчизняної архітектурно-містобудівної спадщини; - ознаки та особливості архітектурних стилів та напрямів; - типологію архітектурних споруд і комплексів, які зводились в різні епохи та представляють архітектурну спадщину різних країн, а також характерні риси творчості найвідоміших архітекторів минулого та сучасності; - архітектурно-конструктивні особливості будівель – пам'яток світової та вітчизняної архітектури; - понятійно-термінологічний апарат; **вміти:** - на основі отриманих знань визначати головні закономірності розвитку світової і вітчизняної архітектури; - визначати типологію пам'ятки архітектури і містобудування; - здійснювати фаховий опис пам'ятки архітектури та містобудування; - виявляти найбільш типові або специфічні риси об'ємно-планувальної і композиційної структури пам'яток.
Посилання на розміщення дисципліни на навчальній платформі	https://nung.edu.ua/department/kafedra-arkhitekturi-ta-mistobuduvannya/04-disciplini
Попередні вимоги для вивчення дисципліни / пререквізити	Знання шкільного програмового матеріалу з історії України. «Історія України та української культури»

Постреквізити	«Філософія та соціологія», «Психологія», «Загальна історія урбаністики», «Історія сучасної архітектури», «Історія української архітектури», «Історія України та української культури»
Результати навчання	ПР05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування. ПР12. Застосовувати сучасні теоретико-методологічні та топологічні підходи до вирішення проблем формування та розвитку архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища на засадах безпековості, екологічності, енергоефективності, інклюзивності. ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.
Компетентності	ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування. СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн. СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проєктування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів. СК18. Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)	***Самостійність:*** здобувачі навчаються самостійно виконувати завдання, приймати власні рішення без необхідності постійної спрямованості з боку інших учасників. ***Організаційні навички***: кожен здобувач має вміти організовувати своє робоче середовище, керувати своїми ресурсами та засобами, дотримуватися графіків та виконувати завдання вчасно. Це розвиває вміння планувати та організовувати свою роботу. ***Критичне мислення:*** здобувачі навчаються аналізувати проблеми, шукати ефективні рішення, оцінювати та вдосконалювати свою роботу. ***Комунікація:*** в процесі навчання студенти обмінюються інформацією, консультують, підтримують один одного, обговорюють результати. ***Креативність:*** використання історичної інформації може спонукати

	студентів до творчого мислення та знаходження нових, ефективних рішень. ***Терпимість до помилок:*** в процесі навчання не уникнути помилок, і вивчення історії допомагає студентам розвивати терпимість до пошуку та виправлення помилок.

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1) щодо відвідування занять та поведінки на них

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу» (від 31.03.2022 р., наказ № 68):

- відвідування занять є **обов'язковим**;
- студенти повинні приходити на заняття **вчасно**. Запізнення на заняття неприпустиме, якщо воно не пов'язане з непередбачуваними обставинами. Якщо студент має невідкладні справи, які перешкоджають йому прибути вчасно, то він повинен заздалегідь повідомити викладача. Пізніше прибуття на заняття може бути розціненим як пропуск заняття без поважної причини. У випадку систематичних запізнень може бути запроваджено додаткові вимоги до студента щодо відвідування занять;
- під час занять та консультацій мобільні телефони повинні бути переведені в беззвучний режим з метою забезпечення сприятливого середовища для навчання та уникнення дистракції уваги учасників занять. Наявність активних мобільних телефонів на заняттях може перешкоджати процесу навчання, заважати спілкуванню та порушувати зосередженість здобувачів освіти;
- під час занять, за винятком контрольних заходів, дозволяється використання різноманітних джерел інформації та засобів її пошуку, що може допомогти здобувачам знайти різноманітні підходи до розв'язання завдань та поглибити свої знання у галузі, а також навчитися вибирати якісну та надійну інформацію з правильних та довірених джерел;
- студенти повинні бути активними учасниками занять та виконувати необхідний мінімум навчальної роботи. Необхідно ставитись до занять з відповідальністю та зацікавленістю, взаємодіяти з викладачем та іншими студентами, дотримуватись вимог до виконання завдань та звітів. Неприйнятно приходити на заняття недбало підготовленими. Заохочення – бонусні бали за активну участь у дискусіях на заняттях;
- правила роботи в режимі відеоконференцій: а) здобувачі освіти мають дотримуватися правил роботи в режимі відеоконференцій; приєднання до відеоконференцій повинно виконуватися тільки з корпоративних акаунтів (у випадку використання засобу відеоконференцій Meet) та відбуватися за допомогою камери, яка повинна бути увімкнена протягом усього заняття; під час приєднання до конференції здобувачі освіти повинні себе ідентифікувати у форматі Ім'я та Прізвище; б) під час відеоконференцій не дозволяється використовувати засоби зняття екрану, а також будь-які інші програми, які можуть порушити збереження конфіденційної інформації; в) під час відеоконференцій необхідно дотримуватися етики та поважати права інших учасників занять; забороняється поводити себе агресивно, використовувати ненормативну лексику, розмовляти голосно поза чергою, коментувати непов'язані з темою заняття питання; г)здобувачі освіти повинні використовувати функцію «Підняти руку» в разі бажання взяти слово чи задати питання; викладач має право визначити порядок надання слова та обрати учасника, який має перевагу в заданні питання; д) забороняється розповсюджувати посилання на відеоконференції без дозволу викладача; в разі порушення правил роботи в режимі відеоконференцій викладач має право відключити здобувача освіти від конференції.

2) щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Основні правила академічної доброчесності для студентів з дисципліни: здобувачі повинні дотримуватися правил і норм академічної доброчесності під час виконання усіх видів робіт відповідно до Положення про академічну доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти ІФНТУНГ (від 05.04.2022р., наказ №73) (http://surl.li/awpyn):

- **самостійність при виконанні письмових робіт:** здобувачі повинні виконувати роботи самостійно та не допускати списування або залучення інших осіб до виконання завдання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- **дотримання правил тестування:** здобувачі повинні дотримуватися правил при проходженні тестового контролю та не допускати обміну відповідями з іншими студентами. Заборонено використання будь-яких електронних пристроїв, зокрема, мобільних телефонів та планшетів під час проходження тестів;
- **достовірність даних:** студенти повинні надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень;

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тест, письмова робота, екзамен) ; повторне проходження освітнього компонента.

3) щодо оцінювання

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять, оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів);
- підсумковий/семестровий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку. Залік виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного та семестрового контролю;
- поточний контроль включає оцінювання студентів під час семінарських занять, які оцінюються кожне у 10 балів; загальна кількість занять – 8;
- модульний контроль проводиться у вигляді тестів різного виду. Тести складаються з 20 завдань та обмежені за часом їх виконання. Студент має тільки одну спробу для виконання тестових завдань. За правильне виконання тестових завдань студент отримує 20 балів.
- Для отримання підсумкового/семестрового контролю (залік) здобувач освіти повинен мати:
  - відсутність заборгованості із лекційних та семінарських занять;
  - пройдені модульні тести;
  - поточний рейтинг має бути не менш ніж 50 (60) балів.

Семестрова оцінка виставляється у 100 бальній системі.

Під час проведення дистанційних занять поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за допомогою дистанційних технологій, а також шляхом оцінювання завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі.

Результати поточного контролю обліковуються та регулярно доводяться до відома здобувачів за допомогою:

- внесення інформації до електронного журналу АСУНП «Деканат» (відповідно до наказу від 16.10.2020 р., № 248);
- підсумкові результати поточного контролю за виконанням здобувачами вищої освіти індивідуального навчального плану будуть доведені до відома здобувачів не пізніше дати проведення останнього навчального заняття із дисципліни.

Семестровий контроль проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

У разі застосування дистанційної технології навчання поточний та семестровий контролі здійснюються відповідно до «Положення щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій» від 22.10.2022р. (наказ №262).

4) щодо кінцевих термінів (дедлайнів) та перескладання

Перескладання будь-яких контрольних заходів передбачено тільки за наявності документально підтверджених вагомих причин відсутності на заняттях.

На початку семестру на першій лекції або семінарському занятті викладач повідомляє студентам про форми контролю, критерії оцінювання, терміни контрольних заходів відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ІФНТУНГ (https://cutt.ly/LGf3Uls), Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань студентів та визначення рейтингу студентів» (https://cutt.ly/TWEB1is), Положення щодо організації поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій (https://cutt.ly/Qhx9FLB), Положення про порядок проведення екзаменів та диференційованих заліків (https://cutt.ly/okWNURB).

5) щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті

Результати неформального навчання можуть бути визнані та перезараховані як частина оцінюваних активностей, Положення про порядок визнання результатів отриманих у неформальній та інформальній освіті в ІФНТУНГ (https://griml.com/Ew5zh) у разі пред'явлення сертифікату про успішне завершення курсу (з вказаною оцінкою) та у випадку, якщо теми онлайн-курсу, тренінгу-курсу відповідають навчальним елементам дисципліни. Приклади курсів, елементи яких можуть бути визнані та зараховані як оцінювані активності: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/novitnia-istoriya-ukrayiny/

6) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про звернення здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з освітнім процесом, затвердженого наказом ректора університету № 43 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням https://griml.com/L3VUV.

7) щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємоповаги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про вирішення конфліктних ситуацій в ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету № 44 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням https://griml.com/i42PI.

8) щодо опитування здобувачів

Після завершення курсу здобувачу надається можливість пройти опитування стосовно якості викладання дисципліни за покликанням https://nung.edu.ua/department/yakist-osviti/04-anketuvannya

9) щодо політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися базових принципів використання інструментів генеративного штучного інтелекту відповідно до Положення про загальні політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету від 15.03.2024 року № 82. Ознайомитися з документом можна за покликанням http://surl.li/wzkepe

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Обсяг навчальної дисципліни

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Загальна історія архітектури та містобудування» згідно з чинним РНП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи для різних форм навчання характеризує табл.1.

***Таблиця 1** – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни*

Найменування показників	**Всього**	**Розподіл по семестрах**	
		Семестр 1	**Семестр 2**
Кількість кредитів ECTS	**7**	3	4
Кількість модулів	**1**	1	1
Загальний обсяг часу, год.	**210**	90	120
Аудиторні заняття, год., у т. ч.:	**74**	30	44
лекційні заняття	**32**	12	20
семінарські заняття	**42**	18	24
практичні заняття	**-**	-	-
лабораторні заняття	**-**	-	-
Самостійна робота, год.	**136**	60	76
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен	Екзамен

3.2. Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Загальна історія архітектури та містобудування» характеризує табл.2

***Таблиця 2** –Тематичний план лекційних занять*

Шифр	**Назви змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст**	**Обсяг годин**	**Література**
			Порядковий номер
Перший семестр			
М 1	**Теми занять**	**12**	
ЗМ1 **Т.1**	Вступ до курсу. Зміст предмету. Первісна архітектура: від печер до мегалітів. Архітектура Месопотамії та Передньої Азії. Архітектура Давнього Єгипту.	**2**	1, 2, 3, 4
Т.2	Індія, Китай та Доколумбова Америка: типологія храмів, сакральний простір. Архітектура Стародавньої Греції. Архітектура Стародавнього Риму. Ранньохристиянська архітектура. Візантійська архітектура. Архітектура Середньовічного Сходу: ісламський світ.	**4**	1, 2, 3, 4, 5
ЗМ2 **Т.3**	Романіка: архітектура монастирів і замків. Готика у Франції та країнах Європи.	**2**	1, 2, 3, 5

Шифр	Назви змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Література Порядковий номер
Т.4	Середньовічна архітектура Італії та європейська урбаністика. Архітектура Відродження в Італії. Архітектура Італії XVI-XVIIст.: від маньєризму до бароко.	**4**	1, 3, 5
	Другий семестр		
М 2	**Теми занять**	**20**	
ЗМ 3 **Т. 5**	Бароко та класицизм: протиставлення та взаємовплив у європейській архітектурі XVII-XVIII ст. Генії епохи: життя та творчий спадок. Неокласична архітектура.	**2**	1, 2, 4, 5, 7
Т. 6	Колоніальна архітектура та архітектура просвітництва. Архітектура Сходу: Китай та Японія.	**4**	2, 4, 6, 8
ЗМ4 **Т. 7**	Еклектика, неостилі, історизм. Урбаністика індустріальної доби: Лондон, Париж, Відень. Інженерна архітектура: залізо, скло, техніка.	**4**	1, 3, 4, 5, 6, 8
Т. 8	Модерн / Арт-нуво в Європі. Антоніо Гауді: поетика форми і натуралізм	**2**	1, 2, 5, 7
ЗМ5 **Т. 9**	Американська архітектура XIX століття. Соціальні утопії та індустріальне місто XIX ст. Становлення архітектурної освіти. Загальний огляд архітектури XX ст.	**4**	1, 3, 4, 5, 8
Т. 10	Перша світова війна і народження нової архітектури. Арт-деко як гедонізм міжвоєнного двадцятиліття. Продовження традицій École des Beaux -Arts в XX ст. Холодна війна в архітектурі. Бруталізм і необруталізм. Криза модернізму і змінена відношення до контексту. Найважливіші архітектурні школи XXст.	**4**	1, 2, 3, 10

Всього: модулів – 2; змістових модулів – 5.

3.3. Теми семінарських занять

Теми семінарських занять дисципліни «Загальна історія архітектури та містобудування» наведено у табл. 3.

Таблиця 3 – Теми семінарських занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин	Література порядковий номер
	Перший семестр		
М 1	**Теми занять**	**18**	
ЗМ1 **С.1**	**Архітектура Месопотамії та Передньої Азії** 1. Основні типи споруд (зиккурати, палаци, міські укріплення) та їхня функція. 2. Використання матеріалів і конструктивні особливості архітектури (глина, цегла-сирець, арки, склепіння). 3. Символіка й вплив архітектури Месопотамії на подальший розвиток архітектури регіону. **Архітектура Давнього Єгипту** 1. Піраміди та гробнична архітектура: еволюція від мастаб до пірамід і «Долини царів». 2. Храм у Карнаку – структура та ідеологія. 3. Скалний храм Рамзеса II в Абу-Сімбелі – символіка та техніка будівництва.	**2**	1, 2, 3, 5, 8
С.2 **С.3**	**Архітектура Стародавньої Греції та Риму** 1. Парфенон на Афінському акрополі – архітектурні та ідеологічні особливості. 2. Театр у Епідаврі – просторове рішення та акустика. 3. Колізей – конструктивні новації та роль у суспільному житті. 4. Римські терми (наприклад, Терми Каракалли) – простір дозвілля й інженерні рішення. **Ранньохристиянська архітектура** 1. Базиліка Санта Сабіна в Римі – просторове рішення та символіка. 2. Мавзолей Галлії Плацидії в Равенні – поєднання архітектури й мозаїчного оздоблення.	**4**	1, 2, 3, 4

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг години	Література порядковий номер
ЗМ2 **С.4** **С.5**	**Візантійська архітектура** 1. Айя-Софія в Константинополі – архітектурні новації та образ «небесного храму». 2. Формування та поширення хрестовокупольного храму – конструктивні й символічні особливості. 3. Купольна архітектура Балкан та Закавказзя – регіональні відмінності та вплив візантійської традиції. **Архітектура Середньовічного Сходу: ісламський світ** 1. Архітектура ранніх халіфатів – розвиток мечеті в Омейядському та Аббасидському халіфатах (мечеть Омейядів у Дамаску, Велика мечеть у Самаррі). 2. Типологія мечеті – планувальні схеми (гіпостильна, чотирипортальна, центральнокупольна) та їх еволюція в різних регіонах ісламського світу. 3. Палацова та громадська архітектура ісламу – Альгамбра, медресе, караван-сараї як осередки культури й побуту. 4. Декоративно-художнє оформлення – арабеска, каліграфія, мозаїка, кахлі та роль орнаменту в сакральному й світському просторі.	**4**	1, 2, 3, 4, 7
С.6 **С.7**	**Романіка: архітектура монастирів і замків** 1. Романські бурги – структура, функції та приклади (Каркассон, Нюрнберг). 2. Містобудування доби романіки – формування середньовічного міста, укріплення та площі. 3. Замок Гогенштауфенів у Швабії та Марбургський замок – оборонні та житлові функції. Готика у Франції та Європі. 1. Собор у Шартрі – архітектурні особливості та вітражі як «Біблія у склі». 2. Ратуша в Брюгге та міська готика Фландрії – роль громадських будівель у Північній Європі. 3. Цегляна готика Балтійського регіону (Любек, Вісмар, Штральзунд) – характерні риси та приклади	**4**	1, 2, 3, 6, 8
С.8 **С.9**	**Середньовічна архітектура Італії та європейська урбаністика** 1. Комунальні площі Італії (П’яцца дель Кампо в Сієні, П’яцца Сан-Марко у Венеції) – організація громадського простору. 2. Середньовічне місто-фортеця – планування, стіни та брами (приклади: Каркассон, Лука). 3. Торгівля і ремесла як фактор формування середньовічного міста – ринки, гільдії, квартали купців. **Архітектура Відродження в Італії** 1. Купол собору Санта-Марія дель Фйоре у Флоренції (Брунеллескі) – інженерні новації та символ епохи. 2. Палаццо Медічі-Ріккарді у Флоренції – новий тип міського палацу.	**4**	1, 2, 3, 8, 10

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин	Література порядковий номер
	Другий семестр		
М 2	**Теми занять**		
ЗМ3 **С.1**	**Бароко та класицизм: протиставлення та взаємовплив у європейській архітектурі 17-18 ст.** 1. Барокова динаміка простору та плафонні розписи – ілюзія нескінченності й театральність сакрального інтер'єру. 2. Класицизм як «архітектура розуму» – ордерна система, симетрія, вплив античності. 3. Академізм XVII–XVIII ст. – роль художніх і архітектурних академій у формуванні канону та протиставленні бароко. **Генії епохи: життя та творчий спадок** 1. Франческо Борроміні та радикальна мова бароко – динаміка форм і новаторство простору (Сан-Карло алле Куатро Фонтане, Сант'Іво алла Сапієнца). 10 2. Карло Райнальді та перехід від бароко до класицизму в Римі – храми Санта-Аньєзе ін Агоне та Санта-Марія ін Кампітеллі. 3. Клод Перро і французький класицизм: східний фасад Лувру як маніфест архітектури розуму.	**2**	1, 2, 3, 5
С.2 **С.3**	**Колоніальна архітектура та архітектура просвітництва** 1. Мехіко та Ліма – іспанське містобудування в Латинській Америці (площа майор, кафедральні собори). 2. Бароко в Бразилії – церкви Оуро-Прето й творчість Алейжадіньо. 3. Британська Індія – поєднання європейських форм і місцевих традицій (Калькутта, Мадрас). 4. Французька та британська Африка – форти, адміністративні центри й релігійні споруди (Сен-Луї в Сенегалі, Кейптаун). **Архітектура Сходу: Китай та Японія** 1. Заборонене місто в Пекіні (15 ст.) – імператорський палац як відображення космології та влади. 2. Буддійська архітектура Китаю та Японії – розвиток пагод і монастирських комплексів. 3. Японські замки епохи Сьогунату (16–17 ст.) – оборонна й резиденційна архітектура (Хімедзі, Нідзьо).	**4**	1, 3, 4, 6, 8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин	Література порядковий номер
ЗМ4 **С.4** **С.5**	**Еклектика, неостилі, історизм** 1. Неоготика XIX ст. – від романтизму до символу національної ідентичності (Кельнський собор, Вестмінстерський палац). 2. Неоренесанс і необароко – міська репрезентативна архітектура (оперні театри, музеї, ратуші). 3. Неовізантійський і неороманський стилі – культова архітектура та пошук «національних витоків». **Урбаністика індустріальної доби: Лондон, Париж, Відень** 1. Історизм у містобудуванні – еклектичні ансамблі й «стилізація під минуле» (Відень – Рінгштрассе, Париж – реконструкція Османа). 2. Житлова забудова індустріальної доби – від робітничих бараків і тенементів до доходних будинків і перших соціальних проєктів. 3. Громадські простори індустріального міста – парки, виставкові комплекси та нові типи споруд (Кришталевий палац у Лондоні, міські парки Парижа та Відня).	**4**	1, 3, 5, 7, 9
С.6	**Інженерна архітектура: залізо, скло, техніка** 1. Нові матеріали й конструкції XIX ст. – використання заліза та скла, поява великих інженерних споруд. 2. Формування нових типів будівель – вокзали, мости, виставкові павільйони як символи індустріальної доби. **Модерн / Арт-нуво в Європі** 1. Віктор Орта і брюссельський модерн – «Будинок Тасселя» та інтер'єри як синтез мистецтв. 2. Густав Клімт і Отто Вагнер у Відні – архітектура та декоративне мистецтво від «Сецесії» до міських проєктів. 3. Гектор Гімар у Парижі – станції паризького метро як символ французького арт-нуво.	**2**	1, 3, 4, 6, 8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин	Література порядковий номер
ЗМ5 С.7 С.8	**Американська архітектура XIX ст.** 1. Житлова архітектура XIX ст. – вікторіанські будинки й «brownstones» як тип міського середовища. 2. Будинок Опери в Нью-Йорку та інші громадські споруди – неостилі в архітектурі США. 11 3. Бруклінський міст (Джон і Вашингтон Роблінги, 1883) – інженерний символ американського прогресу. **Хмарочоси, корпоративна естетика** 1. Чиказька школа – народження хмарочоса, сталеві каркаси та скляні фасади. 2. Нью-Йорк у 1920–1930-х – хмарочоси як символ корпоративної влади (Вулворт-білдінг, Крайслер-білдінг, Емпайр-стейт-білдінг). 3. Корпоративна архітектура першої половини XX ст. – роль банків, страхових компаній і бірж у формуванні нових типів будівель. **Соціальні утопії та індустріальне місто XIX ст.** 1. Витоки соціального утопізму XIX ст. – індустріалізація, урбанізація 2. Ебенізер Говард і концепція «міста-саду» – утопія гармонії природи й міста. 3. Тоні Гарньє та «Індустріальне місто» – проєкт як візія соціально орієнтованої урбаністики.	**4**	1, 3, 4, 6. 8, 10
С.9 С.10	**Становлення архітектурної освіти** 1. École des Beaux-Arts у Парижі – формування академічної системи архітектурної освіти в Європі. 2. Політехнічні школи XIX ст. у Німеччині та Австрії – поєднання архітектури й інженерних дисциплін. 3. Архітектурна освіта в Англії XIX ст. – професійні товариства, приватні школи та роль Королівського інституту британських архітекторів (RIBA). **Перша світова війна і народження нової архітектури** 1. Вплив Першої світової війни на руйнування й реконструкцію міст Європи (Реймс, Іпр, Верден). 2. Нові матеріали та технології у військовому будівництві – бетон, збірні конструкції, фортифікації. 3. Формування модерністичних ідей після війни – Баухаус у Німеччині та пошук «нової архітектури». **Соціальні зміни 1920-х років і задачі архітектури** 1. Житловий комплекс «Карл-Маркс-Хоф» у Відні (1927–1930) – символ соціального житла 1920-х. 2. Архітектура нових типів громадських будівель – будинки культури, школи, робітничі клуби як відображення нових соціальних потреб.	**4**	1, 3, 4, 7, 8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин	Література порядковий номер
С.11 С.12	**Холодна війна в архітектурі** 1. Сігрем-білдінг у Нью-Йорку (1958, Міс ван дер Рое) – міжнародний стиль і корпоративна естетика як прояв американської модерністської сили. 2. Капітолій у Чандигарху (1950-ті, Ле Корбюзьє) – Індія як поле ідеологічного суперництва та вітрина модернізму. 3. Американський павільйон Бакмінстера Фуллера на ЕКСПО-67 у Монреалі – архітектура «космічної ери» та технологічного оптимізму. **Криза модернізму і змінена відношення до контексту** 1. «Смерть модернізму»: критика функціоналізму після руйнування житлового комплексу Прюїтт-Айґо (Сент-Луїс, 1972). 2. Роберт Вентурі «Complexity and Contradiction in Architecture» (1966) – зародження постмодерністичної чутливості. 3. Алдо Россі «Архітектура міста» (1966) – повернення до історичного контексту та типології міста. **Найважливіші архітектурні школи XX ст.** 1. Баухаус у Німеччині – інтеграція мистецтва, дизайну й архітектури як основа модернізму. 2. Чиказький інститут архітектури та школа Чикаго – становлення американського модернізму. 3. Архітектурна школа AA (Architectural Association) у Лондоні – осередок новаторських ідей другої половини XX ст.	**4**	1, 3, 4, 10

Всього: модулів – 2; змістових модулів – 5.

3.4. Завдання для самостійної роботи студента

Таблиця 4 *– Зміст самостійної роботи*

Найменування показників	Всього, год.	1 семестр год.	2 семестр год.
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	**26**	*10*	*16*
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	**55**	*25*	*30*
Підготовка до семінарських занять та контрольних заходів	**45**	*20*	*25*
Підготовка до іспиту	**10**	*5*	*5*
Самостійна робота, всього год.	**136**	***60***	***76***

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у табл.5

***Таблиця 5** – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення*

Шифри	**Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення**	**Обсяг годин**	**Література**
			порядковий номер
	Перший семестр		
М 1	**Теми занять**	**25**	
Т.1	Функціональна та символічна роль сакральної архітектури в первісних суспільствах і ранніх цивілізаціях. Піраміда як архітектурний тип: від Єгипту до Мезоамерики – паралелі і відмінності.	5	1, 2, 7, 9
Т.2	Поліс і форум: порівняльна характеристика містобудівних принципів Греції та Риму. Типологія храму в різних релігійних традиціях: християнство, іслам, індуїзм, синто.	5	1, 3, 8, 10
Т.3	Візантійський хрестово-купольний храм і його вплив на архітектуру православного світу. Архітектура готичного собору як відображення світогляду Середньовіччя.	5	1, 4, 6, 8, 9, 10
Т.4	Образ «ідеального міста» у Відродженні: теорія та приклади реалізації. Роль особистості архітектора в епоху Відродження і Бароко: між ремеслом і мистецтвом.	10	1, 2, 5, 8
	Другий семестр		
М 2	**Теми занять**	**30**	
Т.5	Символіка світла, простору і динаміки в бароковій архітектурі. Законспектувати. Архітектура Японії і Китаю: філософія простору та відношення до матеріалу.	5	1, 3, 5, 7, 9
Т.6	Колоніальна архітектура як засіб культурної експансії: кейси в Африці, Азії та Америці. Неостилі як прояви історичної ностальгії у XIX столітті.	5	5, 6, 8, 10
Т.7	Модерн як синтез мистецтва, ремесла і індустріальної епохи. Виникнення хмарочоса і трансформація міського силуету в США наприкінці XIX ст.	5	1, 8, 10
Т.8	Архітектура між арт-нуво та арт-деко. Баухауз і його вплив на архітектурну освіту та естетику XX століття	5	5, 8,, 10
Т.9	Соціальне замовлення і архітектура: порівняння радянського конструктивізму і модернізму в Західній Європі. Критика модернізму і поява нової уваги до контексту в архітектурі другої половини XX ст.	5	2, 3, 6, 8
Т.10	Порівняльна характеристика архітектурних шкіл XX століття: традиції, методи, світогляд. Архітектурний маніфест як жанр: аналіз ключових текстів XX століття (Ле Корбюзьє, Дженкс, Архіграм).	5	1, 3, 6, 7, 9

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4. 1. Основна література:

1. Баланюк Ю.С. Історія архітектури і містобудування: тексти лекцій / роз.: Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 119 с. https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7008
2. Баланюк Ю.С. Історія архітектури і містобудування: метод. рек. до семінарських занять / укл.: Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 28 с. https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6656
3. Клименко Т. М. Історія архітектури Середньовіччя і Нового часу V–XIX ст. Львів: Львівська політехніка, 2023. 280 с. https://openbook.in.ua/ne-hudozhnya-literatura/mystectvo/istoriya-arhitektyry-serednovichchya-i-novogo-chasy-vxix-st/?gclid=EAIaIQobChMIwpqz39-ekgMV2KGDBx1fOSDtEAQYAiABEgJTo_D_BwE
4. Петрів О. Історія архітектури: підручник. Львів: «Магнолія», 2024. 209 с. https://openbook.in.ua/ne-hudozhnya-literatura/mystectvo/istoriya-arhitektyry-petriv-o/?gclid=EAIaIQobChMIy5TRkI2fkgMVpFWRBR2AsBlXEAQYCCABEgKLUfD_BwE
5. Годж С. Коротка історія архітектури. Львів: Видавництво Старого Лева. 2024. 232 с. https://rozetka.com.ua/ua/tehnicheskaya-literatura-instruktsii-rukovodstva-vidavnitstvo-starogo-leva-142850275/p557801532/

4.2.Додаткова література:

6. Малярчук О. Соціально-економічні процеси в західному регіоні Української РСР (1964–1991) : монографія. Вид. 2-ге, переробл. і допов. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2023. – 552 с. http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/9448/1/7394s.pdf

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

7. Пальм Н.Д. Історія Української культури: навч. посіб.: веб-сайт. URL: www.dut.edu.ua
8. Бібліотека КНУБА. Архітектура: веб-сайт. URL: www.library.knuba.edu.ua
9. Архітектура та містобудування: навч. посіб.: веб-сайт. URL: www.shag.com.ua
10. Кодін В.О. Архітектура та містобудування Західної Європи і Візантії III-XV століть: вебсайт. URL: www.eprints.kname.edu.ua

5. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ Й ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи навчання й оцінювання в межах даного курсу наводяться в табл.6.

Таблиця 6 *– Забезпечення програмних результатів навчання відповідними формами та методами*

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування. ПРН12. Застосовувати сучасні теоретико-методологічні та топологічні підходи до вирішення проблем формування та розвитку архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища на засадах безпековості, екологічності, енергоефективності, інклюзивності. ПРН16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.	МН 1.1 – лекція МН 1.3 – бесіда МН 7 – аналітичний МН 9 – порівняння МН 10 – узагальнення МН 20.2 – дискусія, диспут МН 18 – самостійна робота вдома МН 20.3 – мозковий штурм	МФО 4 – поточний контроль МФО 5 – усний контроль (доповіді та дискусія) МФО 8 – тестовий контроль

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Розподіл балів, які здобувачі освіти можуть отримати за результатами кожного виду поточного та підсумкового контролів, наведено в табл. 7.

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в табл. 7.

Таблиця 7 *– Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни*

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Засвоєння теоретичних знань ЗМ1– усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ1 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ2 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7

Засвоєння теоретичних знань ЗМ2 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ2 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ3 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ3 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ4 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ4 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ5 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ5 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Засвоєння теоретичних знань ЗМ5 – усне опитування, дискусія, тестові завдання	7
Підсумкова контрольна робота (комплексні завдання)	16
Усього:	**100**

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються рівні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, наведені в табл. 8.

***Таблиця 8** – Рівні навчальних досягнень*

Рівні навчальних досягнень	**Відсоток балу за виконання завдань**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень**	
		Теоретична підготовка	**Практична підготовка**
		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	90–100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для вирішення поставлених перед ним завдань
Достатній	75–89	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні недоліки у порівняннях, формулюванні висновків,	За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання

		застосуванні теоретичних знань на практиці	
Задовільний	60–74	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільний	менше 60	Має фрагментарні знання (менше половини) у незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

Результати навчання з дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до шкали, наведеної в табл.9).

***Таблиця 9** – Шкала оцінювання: національна та ECTS*

Національна	**Університетська (в балах)**	**ECTS**	**Визначення ECTS**
Відмінно	90–100	A	**Відмінно** – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре	82–89	B	**Дуже добре**– вище середнього рівня з кількома помилками
	75–81	C	**Добре** – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
Задовільно	67–74	D	**Задовільно**- непогано, але зі значною кількістю недоліків
	60–66	E	**Достатньо** – виконання задовольняє мінімальні критерії
Незадовільно	35–59	FX	**Незадовільно** – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти іспит
	0–34	F	**Незадовільно** – необхідна серйозна подальша робота

7. ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Навчальний процес відбувається в аудиторіях університету, оснащених мультимедійним обладнанням, з відповідними технічними засобами, обладнанням, приладами, комп'ютерами. Методичні матеріали, робоча програма та література з навчальної дисципліни «Історія української державності» розміщені у MOODLE.